

Press release as a creative product of students in English

Ibodatkhon MAKHMUDOVA¹

Fergana State University

ARTICLE INFO

Article history:

Received February 2021
Received in revised form
28 February 2022
Accepted 20 March 2022
Available online
15 April 2022

Keywords:

creative approach,
“Press release”,
English,
educational process,
resources,
higher education,
internet resources.

ABSTRACT

A creative approach is an important part of teaching English at a university. The relevance of using a press release as a creative product in English teaching is that a creative approach allows the teacher to teach all types of communication activities: speaking, listening, reading and writing.

The article describes the techniques and methods of using the Press Release as a form of creative product to develop and improve students’ English language skills. The aim of the work is to generalize the practical experience of using a creative approach in English lessons at the university.

2181-1415/© 2022 in Science LLC.

DOI: <https://doi.org/10.47689/2181-1415-vol3-iss3/S-pp520-524>

This is an open access article under the Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.ru>)

“Press-reliz” talabalarning ingliz tilidagi kreativ mahsuloti sifatida

Kalit soʻzlar:

kreativ yondashuv,
“Press-reliz”,
ingliz tili,
oʻquv jarayon,
manbalar,
oliy taʼlim,
internet-resurslar.

ANNOTATSIYA

Kreativ yondashuv universitetda ingliz tilini oʻqitishning muhim tarkibiy qismidir. Ingliz tilini oʻqitishda “press-reliz” kreativ mahsuloti sifatida foydalanishning dolzarbligi shundan iboratki, kreativ yondashuv oʻqituvchiga muloqot faoliyatining barcha turlarini: gapirish, tinglash, oʻqish va yozishni oʻrgatish imkonini beradi.

Maqolada talabalarining ingliz tili koʻnikmalarini rivojlantirish va takomillashtirish uchun kreativ mahsulotining bir shakli sifatida “Press-reliz”dan foydalanishning texnikasi va usullari tasvirlangan. Ishning maqsadi universitetda ingliz tili darslarida kreativ yondashuvdan foydalanishning amaliy tajribasini umumlashtirishdir.

¹ Lecturer of the Department of Foreign Languages at the Fergana State University.

Пресс-релиз как креативный продукт студентов на Английском языке

АННОТАЦИЯ

Ключевые слова:

творческий подход,
«Пресс-релиз»,
английский язык,
учебный процесс,
ресурсы,
высшее образование,
интернет-ресурсы.

Креативный подход – важная составляющая обучения английскому языку в вузе. Актуальность использования пресс-релиза как творческого продукта в обучении английскому языку заключается в том, что творческий подход позволяет преподавателю обучать всем видам коммуникативной деятельности: говорению, аудированию, чтению и письму.

В статье описаны приемы и методы использования пресс-релиза как формы творческого продукта для развития и совершенствования навыков английского языка у студентов. Цель работы – обобщить практический опыт использования творческого подхода на уроках английского языка в вузе.

Chet tilini o'rganishga qiziqishni qanday oshirish mumkin? Bu savol universitet ta'lim tizimida doimo dolzarb bo'lib kelgan va shunday bo'lib qoladi. Hozirgi paytda ingliz tilini o'qitish zamonaviy ta'lim texnologiyalari tufayli ancha rivojlangan. Ammo o'quvchilarning ijodiy qobiliyatlaridan foydalanish etakchi hisoblanadi, chunki bu mustaqillik, faollik va jamoada muloqot qilish qobiliyatini keltirib chiqaradigan faoliyatdir. Ingliz tili darslarida kreativ maxsulotidan (ijodkorlikdan) foydalanish amaliyoti shuni ko'rsatadiki, bu talabaga o'z qobiliyatlarini ko'rsatishga yordam beradi.

Talabaning ijodiy faoliyat bilan muvaffaqiyatli shug'ullanishi uchun ma'lum shartlar zarur:

Birinchidan, o'quvchilar bilan qaysi yo'nalishda ishlashni bilish uchun talabalarlarning o'zi ijodkor shaxs bo'lishi kerak.

Ikkinchidan, o'qituvchining talabalar bilan aloqa o'rnatishga ijobiy munosabati.

Uchinchidan, ijodiy topshiriqlar o'quvchilarning tayyorgarlik darajasi va yoshiga mos kelishi kerak.

To'rtinchidan, kerakli axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan o'z imkoniyatlari darajasida foydalaning, chunki ingliz tilini o'rganayotganda ham talabalar o'z qo'llari bilan ijodiy mahsulotlar yaratishi mumkin.

Beshinchidan, ijodiy mahsulotni yaratish jarayonida o'qituvchining ishtiroki minimal bo'lishi kerak, chunki bola o'z ishini yaratishning barcha bosqichlaridan o'tishga harakat qilishi kerak.

Oltinchidan, talabalar o'z faoliyatining yaxshi natijasiga ishonishlari kerak. Chunki ijodkorlikning boshqa natijasi bo'lmasligi kerak.

Ijodiy elementlarni amaliy qo'llash, universitetlarda ingliz tilidan olib borish talabalarlarning ingliz tilini o'rganishga qiziqishini rivojlantirishga va o'z-o'zini tarbiyalashga yordam beradi. Shuning uchun kreativ maxsulotidan foydalanish maktabda boshlanishi va ma'lum bir ta'lim muassasasida ingliz tilini o'rganishning butun davri davomida kuzatilishi kerak.

O'quv mashg'ulotlarining shakllari har xil bo'lishi mumkin, ammo maqsad hamma uchun bir – bu har bir talabaning muvaffaqiyati.

Talabalarning kreativ maxsuloti quydagilarni o'z ichiga oladi:

1. Hikoyalar tuzish;
2. Esse tanlovi (story, short text, novel);
3. Xat (message, letter, news, communiqué);
4. Rasmlar asosida monolog va dialoglar tuzish;
5. Tadqiqot va ijodiy ish: prezentatsiy, loyihalar va boshqalar tayyorlash;
6. Konferentsiyalar, intervyu, press-reliz;
7. Ekskursiyalarni tashkil etish (darsdan tashqari mashg'ulotlarni o'tkazish);

Amalda, bu mashg'ulotlar o'z ta'lim maqsadlari va vazifalariga ega, ammo natijada intensiv til amaliyoti vujudga keladi. Masalan, ingliz tili darsida talabalarning kreativ maxsulotining bir shakli sifatida "Press-reliz" ni ko'rib chiqamiz. "Press-reliz" – bu jamoatchilik bilan aloqalar bo'yicha mutaxassis tomonidan yozilgan va ommaviy axborot vositalariga yuboriladigan xizmat matni, qisqacha mazmuni.

"Press-reliz" ning maqsadi biror narsaga qiziqish uyg'otishdir. Agar siz biznes egasi yoki xorijiy til o'qituvchisi bo'lsangiz va o'z brendingiz yoki faoliyatingiz haqida ma'lumot berib, qiziqtirmoqchi bo'lsangiz, bu matnlar muhim marketing vositasidir.

"Press-reliz"ni ingliz tilida tuzilishi va tuzish tamoyillari o'zbek tilidagi shaklidan farq qilmaydi. Ularning barchasi bir xil va quydagi tarzda yoziladi:

Matnning mohiyatini va mazmunini tavsiflovchi keng qamrovli sarlavha.

Birinchi xatboshida (etakchi) matnning g'oyasi ochib beriladi.

Tafsilotlar va asosiy jihatlari yoziladi.

Berilgan mavzuni (matnni, muammoni) dolzarbligi va faktlar iqtiboslar bilan tasdiqlanadi.

Bog'lanish uchun ma'lumot (har doyim ham emas, agar reklama shaklida berilsagina ishlatiladi).

Aynan "teskari piramida printsipi", unga ko'ra press-relizlar ko'pincha o'zbek va ingliz tillarida yoziladi.

I. Boboxo'jayev va Z. Yo'ldoshev dars jarayonida "Press-reliz"ni tayyorlashda quydagilarga e'tibor berilishi kerak:

– matnni tahlil qilish va baholash;

– muammoni hal qilish va dolzarbligini o'rgatish;

– muammoni, yechimni yoki kontseptsiyani bir butun sifatida tasvirlash, degan fikirda. Ushbu yondashuv mualliflarining fikriga ko'ra, Rossiya oliy ta'limida eng ko'p uchraydi [1]. Yuriy Surmin ta'kidlaganidek, "bu usul zamonaviy dunyoda ta'lim inqirozini yengishning boshlanishini anglatadi" [3].

Kreativ maxsulotining bir shakli "Press-reliz" – pedagogik faoliyatga sezilarli tuza-tishlar kiritadi, "o'qituvchining ijodkorligi uchun eshiklarni ochadi, jamiyat va o'z qadr-qimmatiga muhtojlik hissini yaratadi. Bu usul bilan ozgina aloqada bo'lgan har bir kishi endi eski usulda dars bermaydi, pedagogik an'anaviylikning qurg'oqchil zonasiga qaytmaydi, chunki o'qituvchining aql-zakovati, munosabati va qadriyatlari yangilandi" [2].

Kreativ yondashuv keng ko'lamli qo'llaniladigan, "Press-reliz" Garvardda paydo bo'lgan va hozirgi kunga qadar Garvard usuli bo'yicha vaziyatli o'rganish talabalarni video materiallar, kompyuter va dasturiy ta'minotdan foydalangan holda intensiv o'qitib kelinmoqda [2].

"Xorijiy til" fani doirasidagi darsga tayyorgarlik ko'rayotganda o'qituvchi onlayn+oflayn materiallardan foydalanishi mumkin, ixtisoslashtirilgan saytlar ingliz tilini o'qitishda Press-reliz yaratish uchun yaxshi platforma hisoblanadi. Xususan, dars

mavzusi “Coca-Cola’ning 10 ta ilhomlantiruvchi xususiyati” bo’lishi mumkin. Misol uchun, talabalar o’zlari reklama agentlari sifatida his qilib, kreativ yondashgan holda o’zlarini sinab ko’rishlari mumkin. Ular iste’molchilar e’tiborini qaratish, yangi mijozlarni jalb qilish va global CRM sa’y-harakatlarini rivojlantirishga yordam berish uchun 2008 yilda boshlangan mijozlarni mukofotlash dasturini amalga oshirdilar va yangi takliflar kiritadilar. Shu tariqa talabalarda kreativ yondashuv asosida “Speaking” ko’nikmasi rivojlanadi. Darsga tayyorlanish uchun talabalar Coca-cola kompaniyasining asosiy saytidan yoki platformadan URL: <http://www.likeni.ru/cases/10-vdokhnovlyayush-chikh-digital-kampaniy-coca-cola/> foydalanishi mumkin.

Suhbat mavzusi “Lexus kompaniyasining jahon bozoridagi siyosati” mavzusida “Press-reliz” bo’lishi mumkin, unda Lexus kompaniyasining asosiy saytidan yoki platformadan URL: <http://www.adme.ru/tvorchestvo-reklama/lexus-ozhivil-pechatnuyu-reklamu-426555/> video va reklama roliklaridan foydalanishi mumkin.

Press-relizdan foydalanishda samarali usul – ingliz tilini o’qitish [2] Britaniya Kengashi tomonidan har qanday yoshdagi talabalar bilan ishlaydigan ingliz tili o’qituvchilariga yordam berish uchun yaratilgan Internet-resursdir. Barcha materiallar onlayn tarzda bepul taqdim etiladi. Veb-saytning asosiy sahifasida o’qituvchi ishlaydigan talabalarining til bilish darajasiga asoslangan holda press-relizlar uchun mavzular va mini-esselar topishga imkon beruvchi interfeys mavjud. Masalan, katta talabalar bilan ishlashda “Airport check-in” (“Aeroportda ro’yxatdan o’tish”) mavzusida kreativ yondashgan holda Press-reliz tayyorlashni taklif qilishigiz mumki (agar bu mavzu tanlansa talabalar kichik guruhlarda ishlashi kerak, chunki buning asosiy vazifasi talabalarda – “develop teamwork based on a creative approach” kreativ yondashuvga asoslangan holda jamoaviy ishlarni rivojlantirish). Ushbu darsning muallifi-ishlab chiquvchisi Derek Spafford (2) darsning maqsadlarini: listening ko’nikmalarini rivojlantirish, mavzu bo’yicha kerakli lug’atni o’zlashtirish, suhbatni tuzishda o’rganilgan lug’atdan foydalanish, o’quvchilarning til darajasini (A2/B1) aniqlaydi, ayditoriyada ishlash vaqti (30 min.).

O’qituvchi darslari uchun quyidagi materiallarni yuklab olishi mumkin: savollar, talabaning “ish kitobi”, tinglash uchun mo’ljallangan dialog stsenariysi. Muloqotni tinglashdan oldin o’qituvchiga talabalarni mavzu bo’yicha asosiy bayonotlar bilan tanishtirish tavsiya etiladi. Misol uchun: Do you have e-booking confirmation? On the scales, please. OK, that’s just inside the permitted weight allowance. Have you seen the list of prohibited items for hand luggage? Would you prefer an aisle seat or a window seat? There’s your boarding pass. Watch the screens for the boarding gates once you’re in the departure lounge (Sizda elektron bronni tasdiqlashingiz bormi? Tarozida, iltimos. OK, bu ruxsat etilgan vazn chegarasi ichida. Qo’l yuki uchun taqiqlangan narsalar ro’yxatini ko’rdingizmi? Yo’lak o’rindig’ini yoki deraza o’rindig’ini afzal ko’rasizmi? Bortga chiqish taloningiz bor. Jo’nash zalida bo’lganingizdan so’ng, bort darvozalari ekranlarini tomosha qiling) [2]. Dialogni tinglagandan so’ng, talabalarga dialogdagi ketma-ketligini tiklash va rolli o’yinda qatnashib, dialog asosida Press-reliz uchun mavzularni ishlab chiqish taklif etiladi, bunda bitta talaba xaridor yoki yo’lovchining rolni, boshqalar esa turli tur firma yoki kompaniyalar vakillari rolini oladi.

Shunday qilib, “Press-reliz” usuli bugungi kunda turli yo’nalishlarda tahsil olayotgan talabalarga xorijiy tillarni o’qitishning dolzarb usuli hisoblanadi, chunki press-relizlarni tayyorlashda ushbu soha mutaxassislari tomonidan kompleks yondashuv qo’llaniladi, jamoatchilik bilan aloqalar bo’yicha mutaxassis va ommaviy axborot vositalari o’rtasida ya’ni u o’zaro ta’sirning etakchi mexanizmida ishtirok etadi.

O'quv jarayonida Press-reviz manbalari sifatida o'quv materiallari, ixtisoslash-tirilgan saytlar va turli mavzulardagi saytlar, madaniyat elementlari, ommaviy axborot vositalari, ijtimoiy tarmoqlardagi jamoalar, shuningdek, o'qituvchi va talabaning shaxsiy kasbiy tajribasini ajratib ko'rsatish mumkin.

Turli yo'nalish bo'yicha tahsil olayotgan bakalavr va magistr talabalarga ingliz tilini o'qitishda ijodiy yondoshuvdan foydalanish ta'lim sifatini oshirish, talabalarning nazariy va amaliy faoliyatini malakali uyg'unlashtirishv eng zamonaviy va sifatli usulidir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Boboxo'jayev I., Yo'ldoshev Z. O'qitishning kreativ usullari: Press-reviz o'qitishning xususiyatlari va undan amaliy foydalanish yo'llari. – Toshkent, 2019 yil. (In Russ.).
2. Derek Spafford Teaching English | British Council | BBC. URL: <http://www.teachingenglish.org.uk>.
3. Surmin Y. Yazyikovye osobennosti press-revizov v Internetе // Vestnik Volgogradskogo gosudarstvennogo universiteta. 2020. Ser. 2. – № 1. Yazyikoznanie.